

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.001.05.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miasta Knurów ¹ , ul. F. Ogana 5 Knurów 44-190
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Adam Rams, Prezydent Miasta Knurów od 19 listopada 2002 r.
<i>Podstawa prawna</i>	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Katowicach
<i>Kontroler</i>	Jerzy Piasecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/16/2017 z dnia 12 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny, pod względem legalności, rzetelności i gospodarności, wykorzystania przez Urząd dotacji celowych z budżetu państwa (część 85/24 – województwo śląskie) na zadania wynikające:

1. z ustawy dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³;
2. z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁴;
3. z ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej⁵, dotyczące wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach.

Podstawą sformułowania oceny były w szczególności następujące działania kontrolne:

a. odnośnie dotacji na zadania wynikające z ustaw ww. w pkt 1 i 2:

- kontrola przekazywania środków dotacji do gminnej jednostki organizacyjnej, realizujących dotowane zadania;
- kontrola przeznaczenia środków dotacji;
- kontrola terminowości i wysokości zwrotu niewykorzystanych środków dotacji;

¹ Zwany dalej „Urzędem”.

² Dz.U. z 2017 r. poz. 524, zwanej dalej „ustawą o NIK”.

³ Dz.U. z 2017 r., poz. 489 ze zm., zwanej dalej „ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”.

⁴ Dz.U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm., zwanej dalej „ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”.

⁵ Dz.U. poz. 1774, zwanej dalej „ustawą o poprawie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej”.

- analiza ewidencji księgowej Urzędu w zakresie ujmowania dotacji;
- analiza sprawozdań budżetowych Rb-50 o dochodach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2017 r., pod względem terminowości ich przekazania do dysponenta części oraz poprawności wykazania dochodów i wydatków ze środków dotacji;

b. odnośnie dotacji na zadania wynikające z ustawy ww. w pkt 3:

- kontrola przeznaczenia środków dotacji;
- kontrola terminowości i wysokości zwrotu niewykorzystanych środków dotacji.

Oceniając wykorzystanie przez Urząd dotacji celowych z budżetu państwa uwzględniono również wyniki kontroli wykorzystania dotacji celowych z budżetu państwa przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Urząd jest jednostką organizacyjną Gminy Knurów⁶ (powiat gliwicki, województwo śląskie), przy pomocy której Prezydent Miasta Knurów wykonuje zadania publiczne, w tym zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z ustaw. Gminną jednostką organizacyjną, realizującą m.in. zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Knurowie⁷.

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁸ wykorzystanie przez Urząd dotacji celowych z budżetu państwa (część 85/24 – województwo śląskie) na zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach.

W toku opisanych powyżej działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości. Urząd przekazywał środki dotacji do MOPS w kwotach i terminach, umożliwiających realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Powyższe dotacje prawidłowo ujęto w ewidencji księgowej Urzędu i sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2017 r. Środki dotacji na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej wydatkowano na zakup sprzętu, o którym mowa w pkt 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej⁹. Niewykorzystane środki dotacji terminowo zwrócono dysponentowi części.

⁶ Zwanej dalej „Gminą”.

⁷ Zwany dalej „MOPS”.

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁹ Dz.U. z 2016 r., poz. 86 ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem MZ w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej”.

V. Wyniki kontroli

1. Dane ogólne

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. Wojewoda Śląski przyznał Gminie dotacje w łącznej kwocie 33 773,9 tys. zł, z czego Gmina wykorzystwała 33 391,1 tys. zł (98,9%). W kwocie wykorzystanej:

- 20 221,6 tys. zł (60,0% łącznej kwoty wykorzystanych dotacji) stanowiły środki na zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 1 260,6 tys. zł (3,8% łącznej kwoty wykorzystanych dotacji) stanowiły środki na zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 35,1 tys. zł (0,1% łącznej kwoty wykorzystanych dotacji) stanowiły środki na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej.

(Dowód: akta kontroli str. 2-7, 26, 31)

2. Planowanie przez Gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań

Opis stanu
faktycznego

W dniu 24 października 2016 r. i 1 lutego 2017 r. do Urzędu wpłynęły informacje od dysponenta części o przyjętych odpowiednio w projekcie ustawy budżetowej i w ustawie budżetowej na 2017 r.¹⁰ (w oparciu o kwoty oszacowane przez MOPS i przekazane za pomocą aplikacji CAS¹¹) kwotach dotacji, które:

- w rozdziale 85501 *Świadczenie wychowawcze § 2060 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci* wyniosły 14 842,6 tys. zł w projekcie ustawy budżetowej i 17 144,9 tys. zł w ustawie budżetowej;
- w rozdziale 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego § 2010 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami* wyniosły 8 305,1 tys. zł w projekcie ustawy budżetowej i 8 254,6 tys. zł w ustawie budżetowej.

(Dowód: akta kontroli str.122-147)

Informacje o kwotach dotacji w powyższych podziałkach klasyfikacji budżetowej zostały prawidłowo uwzględnione w budżecie Gminy¹².

(Dowód: akta kontroli str. 148-238)

3. Wykorzystanie i rozliczenie dotacji celowych z budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

3.1. Pismem z dnia 25 września 2017 r. Prezydent Miasta, na wniosek MOPS, zwrócił się do dysponenta części o zwiększenie dotacji celowej w rozdziale 85501 § 2060 w kwocie 3 500,0 tys. zł na listopad i grudzień 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 190)

¹⁰ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U z 2017 r., poz. 108 ze zm.), ogłoszona 17 stycznia 2017r.

¹¹ Centralna Aplikacja Statystyczna.

¹² Uchwała Rady Miasta Knurów Nr XXVII/376/16 z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu Gminy Knurów na 2017 rok.

W związku z powyższym Wojewoda Śląski dokonał zwiększeń w planie dotacji celowej Gminy Knurów w powyższej klasyfikacji budżetowej:

- decyzją z dnia 7 listopada 2017 r. o kwotę 1 750,0 tys. zł, pochodzącą z rezerwy celowej cz. 83, poz. 77;
- decyzją z dnia 30 listopada 2017 r. o kwotę 1 130,7 tys. zł, pochodzącą ze znowelizowanej ustawy budżetowej na 2017 r.;
- decyzją z dnia 19 grudnia 2017 r. o kwotę 201,6 tys. zł, pochodzącą z rezerwy celowej cz. 83, poz. 89.

Ostatecznie w planie po zmianach ujęto kwotę 20 227,2 tys. zł.

(Dowód: akta kontroli str. 192-195)

W związku z wnioskami Prezydenta Miasta, decyzjami z 13 marca i 4 sierpnia 2017 r. Wojewoda Śląski dokonał przeniesienia środków z rozdziału 85502 § 2010 w łącznej kwocie 8,3 tys. zł na inne zadania.

(Dowód: akta kontroli str. 167, 171)

Ponadto, na podstawie zapotrzebowania na listopad i grudzień 2017 r. przekazanego przez MOPS, Wojewoda Śląski decyzją z dnia 5 października 2017 r. zwiększył plan w powyższej klasyfikacji budżetowej o kwotę 934,2 tys. zł, pochodzącą z rezerwy celowej cz. 83, poz. 34.

Ostatecznie w planie po zmianach ujęto kwotę 9 180,5 tys. zł.

(Dowód: akta kontroli str. 189)

W 2017 r. Gmina nie dochodziła w postępowaniu sądowym należnych dotacji na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jak również wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹³.

W trakcie roku budżetowego nie wystąpiły przypadki informowania Wojewody Śląskiego o konieczności blokowania wydatków na dotacje.

(Dowód: akta kontroli str. 239-255)

3.2. Środki dotacji na zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, Urząd otrzymywał od Wojewody Śląskiego w kwotach i dekadach poszczególnych miesięcy, wskazanych w zapotrzebowaniach składanych przez MOPS do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego¹⁴.

Środki te Urząd przekazywał do MOPS od trzech do czterech razy w każdym miesiącu, w kwotach umożliwiających realizację zadań.

(Dowód: akta kontroli str. 298-360)

3.3. Dotacje objęte kontrolą zostały wykorzystane w 2017 r. zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone.

W rozdziale 85501 § 2060, na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wydatkowano środki w wysokości 20 221,6 tys. zł

¹³ W latach ubiegłych Gmina dochodziła w postępowaniu sądowym należnej dotacji na realizację zadań dotyczących prowadzenia ewidencji i wydawania dowodów osobistych, rejestracji stanu cywilnego, spraw z ustawy o powszechnym obowiązku obrony, spraw zgromadzeń i z zakresu działalności gospodarczej za okres od stycznia do kwietnia 2012 r. w kwocie 101,2 tys. zł. Sąd Okręgowy w Katowicach oraz Sąd Apelacyjny w Katowicach oddaliły odpowiednio powództwo i apelację Gminy.

¹⁴ Zwanego dalej „ŚUW”.

(99,97% planu po zmianach), z tego na wypłatę świadczenia wychowawczego – 19 935,3 tys. zł oraz na obsługę tego świadczenia 286,3 tys. zł, co nie przekraczało kwoty wyliczonej zgodnie z art. 29 ust. 4 ww. ustawy.

W rozdziale 85502 § 2010 wydatkowano środki w wysokości 9 093,0 tys. zł (99,0% planu po zmianach), w tym na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów 1 260,6 tys. zł¹⁵, z tego na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego – 1 223,9 tys. zł oraz na obsługę tych świadczeń 36,7 tys. zł, co nie przekraczało kwoty wyliczonej zgodnie z art. 31 ust. 3 ww. ustawy.

(Dowód: akta kontroli str. 360, 410-411, 426-428)

Niewykorzystane środki dotacji na zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w kwotach odpowiednio 77,0 tys. zł i 5,5 tys. zł, zostały przekazane dysponentowi części 12 stycznia 2018 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 168 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶ (31 stycznia 2018 r.).

(Dowód: akta kontroli str. 8, 12, 361)

W wyniku wydatkowania otrzymanych środków dotacji wypłacono świadczenie wychowawcze na średniomiesięcznie 3 274 dzieci z 2 330 rodzin oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego średniomiesięcznie 295 osobom.

(Dowód: akta kontroli str. 6)

3.4. Dochody i wydatki ze środków dotacji objętych kontrolą zostały prawidłowo wykazane w sprawozdaniach budżetowych Rb-50 o dochodach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2017 r. Sprawozdania te zostały przekazane do ŚUW 13 lutego 2018 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w załączniku nr 40 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁷ (nie później niż do 15 lutego po upływie okresu sprawozdawczego).

Kwoty dotacji objętych kontrolą zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej Urzędu.

(Dowód: akta kontroli str. 338-342, 405-415, 427-428)

3.5. W Urzędzie gromadzone były dokumenty (sprawozdania, informacje, wyjaśnienia składane przez MOPS Prezydentowi Miasta), przedstawiające kwoty środków wydatkowanych z dotacji na zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz efekty rzeczowe osiągnięte w wyniku realizacji tych zadań. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, iż w wyniku dokonywanych w Urzędzie analiz tych dokumentów stwierdzono „...że ilość osób korzystających z dożywiania w gminie w ramach rządowego programu dożywiania wykazywała w trakcie roku tendencję spadkową. Spadkowymi tendencjami charakteryzowały się także działania dotyczące funduszu alimentacyjnego czy wypłacanego stypendium szkolnego w Gminie. Ponadto, zauważono, że wprowadzenie świadczeń wychowawczych spowodowało spadek liczby rodzin korzystających z zasiłków pomocy społecznej

¹⁵ Ponadto, ze środków własnych Gminy wydatkowano 25,9 tys. zł na wynagrodzenia i pochodne i 6,1 tys. zł na usługi w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

¹⁶ Dz.U. z 2017 r., poz. 2077.

¹⁷ Dz.U. poz. 109.

pomimo tego, że świadczenie wychowawcze nie jest wliczone do dochodu rodziny...". Jak dalej wyjaśnił, w wyniku powyższych analiz podjęto działania, mające na celu poprawę sprawności i warunków obsługi świadczeń, polegające m.in. na: zatrudnieniu dodatkowego pracownika merytorycznego, wprowadzeniu zmian w dotychczasowym podziale obowiązków pomiędzy pozostałych pracowników, zmianie zasad prowadzenia rozliczeń pomiędzy MOPS a Urzędem, remoncie i doposażeniu pomieszczeń.

(Dowód: akta kontroli str. 278-297)

3.6. W dniu 28 września 2017 r., tj. z zachowaniem terminu wynikającego z art. 6 ust. 3 ustawy o poprawie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej (1 października 2017 r.), Urząd przekazał dysponentowi części wniosek o przyznanie dotacji na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w siedmiu gminnych szkołach podstawowych w kwocie 44,4 tys. zł.

Ze środków dotacji na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej, przyznanej w kwocie 35,7 tys. zł na podstawie umowy zawartej 4 grudnia 2017 r., wydatkowano 35,1 tys. zł (98,3%) na zakup sprzętu, o którym mowa w pkt 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

(Dowód: akta kontroli str. 15-120)

Urząd zwrócił niewykorzystane środki dotacji w kwocie 630,57 zł w terminie określonym w umowie o udzielenie dotacji (15 stycznia 2018 r.).

(Dowód: akta kontroli str. 8, 27, 121)

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 26 marca 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Jerzy Piasecki
Gł. Specjalista kontroli państwowej**

.....

